Britanijos LIETUVIS

DIDŽ. BRITANIJOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS LEIDŽIA D.B.LIETUVIŲ SĄJUNGA * REDAGUOJA REDAKCINĖ KOLEGIJA * VYR. REDAKTORIUS A.J.KAULĖNAS * REDAKCIJOS ADRESAS: 3 MARLBOROUGH GATE STABLES, LANCASTER GATE, LONDON, W. 2 * TELEF. AMBASADOR 6195 * PRENUMERATA: 3 MĖN-4 ŠIL.* 6 MĖN-7 ŠIL.* 12 MĖN-12 ŠILINGŲ * SKELBIMAI-PAJIEŠKOJIMAI-EILUTĖ 6 PENAI * ATS.No KAINA 6 p.

25(47) 1948. Birželio. 17. II Metai.

KETURIŲ SAVAIČIŲ PALIAUBOS PALESTINOJE

Šventoje žemėje pagaliau bent laikinai, pasiektos paliaubos ir nutilo ginklai. Paliaubos pasiektos išimtinai grafo Bernadotte dėka kuris yra oficialus Palestinos ginčo tarpininkas, paskirtas Saugumo Tarybos. Jam pasisekė pravesti Saugumo Tarybos priimtą rezoliuciją, kurią pasiūlė D.Britanija, ir kuriaje abi kariaujančios pusės buvo kviečiamos sustabdyti karo veiksmus keturioms savaitėms, pažadant per tą laiką sustabdyti ginklų ir apmokytų karių-įvežimą į Palestiną ir Arabų valstybes.

Grafas Bernadotte po ilgų derybų su Žydais ir arabais pasiūlė jiems pradėti paliaubas praėjusį penktadienį, 7 val. ryto, ir reikalavo besąlyginio jo pasiūlymo priėmimo. Jeigu jo pasiūlymas nebūtų priimtas, arba būtų priimtas sąlyginiai, tada jis daugiau jokių derybų nevestų, bet visą klausimą perduotų Saugumo Tarybai. Didžiuasia paliauboms kliūtis buvo imigracijos į Palestiną klausimas, bet grafas davė pažadėjimą, kad nė viena pusė per tas keturias paliaubų savaites negalės pasiekti jokio militarinio avantažo, ir kad imigracija bus leidžiama tik jo nuožiūra. Kaip žydai taip ir arabai paliaubų pasiūlymą besąlyginiai priėmė, ir paliaubos įsigaliojo nustatytu laiku, nors atskirų incidentų ir mūšių įvyko kelios vietose ir po paliaubų pask elbimo. Grafas Bernadotte prašė JAV, Prancūziją ir Belgiją pasiųsti į Palestiną stebėtojus -prižiūrėtojus, kurie jam padėtų paliaubų metu, o taip pat prašė Anglijos suteikti transporto priemonių, kaip tai laivų, kurie būtų jo ir jo padėjėjų dispozicijoje. Rusija dėl to labai užpyko, ir patiekė Saugumo Tarybai reikalavimą, kad ir Sovietų stebėtojai būtų įsileisti į Palestiną.

Nors paliaubas ir reikia skaityti svarbiu laimėjimu, sunkiausias uždavinys tačiau dar tebėra prieš akis, nes jeigu per tas keturias savaites jokio susitarimo tarp žydų ir arabų nebus pasiekta, karas Palestinoje vėl prasidės. Grafas Bernadotte turi gal sunkiausią problemą, kuri iškilo per paskutinį šimtą metų. Jeigu jam pavyktų padaryti tai, ko negalėjo padaryti šimtai įvairių valstybių per paskutinius dešimt metų, tada jis taptų populiariausiu žmogum pasaulyje. Surasti planą, kuris būtų lygiai kaip arabams taip ir žydams priimtinas, yra lygu stebuklui. Ir jeigu toks stebuklas yra galimas, tai tik grafas Bernadotte jį gali padaryti. Jis tam darbui yra tinkamiausias žmogus, ne vien dėl jo takto ir gabumų derybose, bet ir dėl to fakto, kad jis turi pilną autoritetą ir neprivalo atsiklausti ar prašyti parėdymų iš jokios vyriausybės ar kitokių organų.

Nors darbas ir yra nepaprastai sunkus, bet gal kiek ir bus palenvėjęs dabar. Abi kariaujančios pusės turėjo progos išmėginti savo jėgas ir pamatyti, kad greito laimėjimo negali pasiektiir kad karas jau nėra taip malonus ir pelningas biznis. Ypač ababai yra susirūpinę Palestinos karo pasėkomis tarptautinėje plotmėje. Jie gerai žino Sovietų Rusijos intencijas Artimuose Rytuose. Didžiausi kliūtis lieka, tačiau, Izraėlio valstybės paskelbimas, nes arabai yra pasižadėję niekuomet neleisti Palestinoje padalinimo ir atskiros Žydų valstybės sudarymo. Jeigu Bernadotte'ei pavyktų surasti formulę išvengiant tų nekenčiamų žodžių "padalinimas" ir "Žydų valstybė ", tada manoma arabai būtų sukalbamesni. Jie, manoma, gal sutiktų pirtų Palestiną priskirti prie Egipto, vidurio Palestiną - prie Transjordanijos, ir likusią dalį paliktį Žydams. Po keturių savaičių pamatysime, ar karas vėl užsiliepsnos Šventoje Žemėje, ar bus rasta kita išeitis bei kompromisas.

Rumunijos ex-Karalius, tremtinys, Mykolas apsivedė su Danijos princese Anna. Nuotraukoje matome jaunavedžius išeinančius iš bažnyčios po jungtuvių.

Vokietijos konferencijos rezultatai

Pereitą savaitę jau buvo mūsų rašyta apie susitarimą dėl Vakarų Vokietijos. Tas susitarimas buvo rezultatas ilgų derybų Londone taro D. Britanijos, JAV, Prancūzijos ir Benelux valstybių (Belgijos, Olandijos ir Luxenburgo). JAV ir D.Britanijos vyriausybės savo pritarimą tam susitarimui jau davė . Parlamentų ratifikavimas tose valstybėse Vakarų Vokietijos sutarties yra nereikalingas. Kaip Mr. Bevin taip ir Mr. Marshall pridūrė, kad jie nenustoją vilties ateityje pasiekti susitarimo dėl visos Vokietijos, bet kol Rusija neatsisakys nuo savo nepagristų reikalavimų, tol visos Vokietijos suvienijimas yra neįmanomas, ir dėl to vakarams atėjo laikas daryti kas galima, kad bent Vakarų Vokietiją atstatyti ant kojų, kad ji nebūtų našta kitoms šalims, bet kaip tik priešingai, -padėtų visos Europos gerovei.

Prancūzijos Vokietijos Paktas iššaukė didelio pasipriešinimo, ir Užsienio Reikalų Ministeris Bildaut turėjo nemažai padėti triūso įtikinant savo kabineto kolegas, kad jie duotų paktui pritarimą. Parlamente Bildaut susilaukė daug opozicijos ir smarkios kritikos iš komunistų ir DeGaulistų. Bildaut pareiškė , kad nors Vokietijos paktas ir nėra toks kokio Prancūzija pageidautų, bet jis yra geriausias koki dabartinėsę aplinkybėse buvo galima pasiekti. Prancūzijai lieka tik du keliai: bendradarbiauti su savo sąjungininkais Vokietijos klausimu, ar būti visai vienai izoliuotai. Prancūzija nenori Vokietijos, kur Rusija turėtų per daug įtakos. Prancūzijos saugumas dalinai yra apsaugotas: nors Amerika ir dar nedavė formalės garantijos Vakarų Sąjungai, ji gi įsipareigojo laikyti savo kariuomenę Vokietijoje iki tol, kol bus pasirašyta visos Vokietijos taikos sutartis, ir iki tol, kol Europoje bus pasiekta garantuota taika. Ruhre irgi Prancūzija turėjo laimėjimą, pavedant tą Europos aruodą tarptautinei kontrolei.

Trumpai suglaudus Vakarų Vokietijos paktas apima šias sritis: Valdymo forma -bus federalinė, tam tikslui rugsėjo mėnesį bus sušauktas konstitucinis susirinkimas, kuris turės išdirbti Vakarų Vokietijos federalinę konstituciją. Konstitucijos priėmimui bus pravestas referendumas sekančiais metais kovo mėn. ir kartu rinkimai į naują parlamentą.

Ruhro kraštas- bus kontroliuojamas internacionalinio organo, kuriame Anglija, JAV ir Prancūzija turės po tris balsus kiekviena, Benelux kraštai po vieną balsą ir Vokiečiai tris balsus. Tas organas prižiūrės ir paskirstys Ruhro produktus atsižvelgiant į visos Europos reikalavimus.

Saugumas bus patikrintas tuo punktu, kuriame valstybės pasižada neatitraukti savo karo pajėgų iš Vokietijos iki nebus garantuota taika Europoje.

Patys vokiečiai gana šaltai priėmė tą sutartį. Jų didžiausia baimė yra ta, kad Vokietija gali visam laikui tapti padalinta į dvi dalis, nes manoma, kad po Vakarų Vokietijos perorganizavimo Sovietai ilgai nesnaus ir sudarys Berlyne kitą vyriausybę. Vokiečiai norėtų, kad Frankfurte būtų sudaryta ne vien Vakarų Vokietijos, bet visos Vokietijos vyriausybė, įjungiant į ją Rytų Vokietijos atstovus, pabėgusius nuo Rusų. Del Ruhro kontrolės vokiečiai irgi pyksta.

Didžiausias Vokietijos kritikas yra tačiau gen. De Gaule, kurio nuomone Prancūzijos saugumas pastatytas pavojun. Anglija ir JAV būdamos toliau nuo Rusijos ir už vandenų, turės laiko pasiruošimui atremti galimą ataką iš Rusijos, gi Prancūzijai laiko nebus. O anglų-amerikiečių pajėgos Vokietijoje esančios per silpnos, kad jos pajėgtų bent sulaikyti sovietų ataką. Jo nuomone, Anglija pageidauja stiprios Vokietijos, kad tuo atsvertų Prancūziją tuo pasiekiant jėgų balanso Europoje, Britanijai pasiimant teisėjo pareigas.

Gen. De Gaule įtaka Prancūzijoje kiek sumažėjo paskutiniu laiku, ir manoma, kad dauguma prancūzų pasirinks nors ir ne taip stiprią, bent demokratišką dabartinę koalicinę vyriausybę ir jai duos pritarimą.

NUSKAMBĖJUS LIETUVIŠKAI DAINAI ANGLIJOJE...

Nuskambėjo Anglijos padangėje lietuviškoji daina. Du mėnesius tai čia, tai ten skelbė angliškai visuomenei plakatai apie Lietuvą ir jos sielvartus. Gražiausių atsilepimų susilaukė solistai geriausia proga ir kelias buvo praskinti Lietuvos vardui, iki šiol taip mažai žinomam, šiame krašte.

Daina mums buvo priemonė sužadinti anglo dėmesį ne tik mūsų menu, bet ir mūsų tragiška tautos padėtimi. Ir šiandie, suvedant balansą šio palyginti trumpo vizito, reikia pripažinti, kad uždaviniai buvo atlikti gerai ir davė ir duos teigiamų rezultatų mūsų kovojančios tautos kančių iškėlimui, užuojautai ir mūsų užtarimui.

Mes, Anglijos lietuviai, dėkingi esam mūsų solistams už taip gražų žygį ir tikime, kad mūsų ateities kova dėl Tėvynės laisvės seksis kur kas geriau ten, kur Jūs solistai, buvote, kur atvežėt taip iš teigiamos pusės mūsų mažos Tėvynės vardą.

DEBATAI ANGLŲ PARLAMENTE

Mirties bausmės panaikinimas. Kaip prisimename Žemieji Rūmai svarstant kriminalinį įstatymą balsų dauma nutarė panaikinti mirties bausmę bandomam penkių metų periodui. Lordų Rūmai tačiau tai atmetė, ir pasiuntė visą įstatymą Žemiesiems Rūmams persvarstyti, kas ir bus greitu laiku padaryta. Viešoji opinija atrodo yra prieš mirties bausmės panaikinimą ir dėlto manoma, kad šiuo kartu ir Žemieji Rūmai nutars bent išimtinais atsitikimais, kaip tai už policininko nužudymą, mirties bausmą palikti.

Sąryšyje su Lordų Rūmų nutarimu mirties bausmą palikti, Vidaus Reikalų Ministeris paskelbė, kad nusikalteliai vėl bus baudžiami mirties bausme ir kad pasigailėjimas bus duodamas individualiai, kur bus reikalinga. Jis anksčiau, tuojau po Žemųjų Rūmų nutarimo mirties bausmą panaikinti, buvo davęs parėdymą, kad visi mirties bausme nuteistieji bus automatiškai pasigailėti. Dabar turėjo pasirodyti, kad tas jo parėdymas buvo nekonstitucinis, nes įstatymas tada nebuvo dar Lordų priimtas ir reiškia, nebuvo įsigaliojęs. Gi pagal labai seną įstatymą, vyriausybė neturi teisės suspenduoti įstatymų.

Lordų Rūmų reformos įstatymas. Ir šį Žemųjų Rūmų priimtą įstatymą lordai atmetė didele balsų dauguma. (Lordų Rūmuose daugumą turi konservatoriai, gi Žemuose Rūmuose - dabiečiai). Su lordų Rūmų reformos kaip reikalingumu, Žemieji taip ir Aukštieji Rūmai sutinka, bet ginčas kilo dėl vieno dalyko, dėl kurio lordai ir visą įstatymą atmetė. Pagal dabartinį įstatymą, Aukštieji Rūmai gali nuvilkinti du metus įstatymo priėmimą. Tas reiškia, kad per paskutinius du parlamento gyvenimo metus, Žemieji Rūmai būtų bejėgiai išleisti bet kokį įstatymą, su kuriuo Akštieji Rūmai nesutinka. Lordai sako, kad tas išimtinais atsitikimais yra būtinai reikalinga, kad duoti laiko žmonėms apsigalvoti kokiais nors ypatingos reikšmės klausimais, ir net turėti naujus rinkimus. Dabiečiai su vilkinimo teise sutinka, bet sako, kad vienų metų tam užtektų. Aukštieji Rūmai su tuo pakeitimu nesutiko, įstatymą atmetė, ir persiuntė Žemiesiems Rūmams persvarstyti.

Darbiečiai yra labai susirūpinę, kad prie dabartinių aplinkybių jie nepajėgs suvalstybinti plieno ir geležies pramonės, kam manoma lordai pasipriešins. Ir jeigu lordai turės teisę toki įstatymą vilkinti du metus, tad jo priėmimas bus neįmanomas šio parlamento gyvenimo metu, nes nauji rinkimai turi įvykti 1950 m. Del to jie nori vilkinimo teisą sutrumpinti iki vienų metų.

SLAPTAI IŠMĖGINO TRIS NAUJUS ATOMINIUS GINKLUS PACIFIKE

Šiomis dienomis specialios karinės ekspedicijos Pacifike (Ramiajame Vandenyne) išmėgino tris naujus atominius ginklus, kurie, Trumano žodžiais, daug kartų pajėgesni, negu iki šiol išbandytos atominės bombos. Šie slaptieji bandymai įvyko Eniwetok salos apylinkėje, Maršalo salyne. Kokie buvo daromi bandymai, Prezidentas ir kiti atominės komisijos nariai nieko nesakė, pareikšta tik tiek, kad visi trys bandymai "pilnai pavyko" ir "rezultatai buvo labai geri".

Šitas Prezidento pranešimas susilaukė įvairių spėliojimų Vašingtone ir kitur. Vieni mano, kad išrastos naujos, lengvesnes atominės bombos, kurias gali pakelti ir mažieji karo lėktuvai, kiti-kad išrasti nauji, visai iki šiol nežinomi atominiai ginklai, daug stipresni ir pavojingesni, negu pirmoji atominė bomba.

Ta proga pranešama, kad Prez. Trumanas įsakęs, neatideliojant tęsti naujų atominių ginklų tobulinimo darbą.

(Vienybė)

ČEKOSLOVAKIJOS PREZIDENTAS

Pulk. Tasajevas, apie kurio "ekskursiją" į Angliją buvo rašyta praėjusią savaitę, prancūzų korespondentų pranešimu, buvęs Sovietų nužudytas 48 valandas po jo sugrįžimo. Vienas korespondentas pažymi, kad anglai jį iškeitę į vieną britų agentą, kuris buvęs Sovietų rankose.

Benes

atsistatydino ir paliekamas "kalinio teisėmis" gyventi ir toliau prezidento rūmuose Prahoje. Įdomu prisiminti, kad p. Benešas tikėjo galimu bendradarbiavimu su bolševikais. Įsidemėtinos jo kalbos pasakytos, dar karo metu, lankantis Maskvoje. Atsimintina gi, kad jo dėka buvo likvitas marš. Tuchačevskio sukilimas (žuvo Tuchačevskis, Pona, Oborevičius ir kit), tuametinė Čekų vyr. išdavė surašinėjimą sukilelių su Vokiečių vyriausybe. Pasirodo, Stalinas, kai praėjo reikalas, užmiršo dėkingumą..

VISUR IR KIEKVIENA PROGA PRIMINKIME SVETIMIESIEMS MŪSŲ PAVERGTOS TĖVYNES KANČIAS IR ŽŪSTANČIŲJŲ BROLIŲ AIMANAS!

GYVENAMASIS LAIKAS

RAŠO - J.KARKLUVA

PIRMUOSIUS METUS BAIGIANT

Šiuo laiku sueina maždaug vieneri metai, kai pirmieji EVW transportai masiniai pradėjo įsijungti į darbą Anglijoje. Daugumas mūsų tautiečių pateko į Ž.Ūkį ir išsimėtę po visą kraštą užpildė darbo jėgos trūkumą, atsiradusį vokiečių belaisviams išvykstant. Tos rūšies darbininkai šiose pastabose daugiausia ir bus turimi galvoj.

1. NEPAGEIDAUJAMI KONKURENTAI

Kalbėti apie tai, kad nepabėgome nuo stovyklinio gyvenimo ir nuo visų su juo susijusių blogybių-nebėra reikalo. Taip pat nėra reikalo kalbėti apie tai, kad čia įgyvendintas tobuliausias "svieto" sulygimas: patyrimas, mokslas, amžius, šeimos padėtis, tautybė-niekam nerūpimi dalykai. Taip buvo pradžioje, taip yra ir po metų.

Kartą stovykloje žilas anglų švietimo darbuotojas, skaitydamas paskaitą apie Anglijos gyvenimo būdą ir papročius, aiškino, kad anglai yra tolerantai ir pas juos istorijos bėgyje, rado prieglaudą visų rūšių politiniai tremtiniai, pradedant karaliais, baigiant Marksu.

- O kuo anglų visuomenė laiko mus, -klausia vienas klausytojas.

- Jūs esate EVW..-Padedate išspręsti Anglijos ekonominę krizę. Kol kas čia trūksta darbininkų...

- Bet mes juk ne dėl to palikome savo namus, kad ten darbo jėgos būtų perdaug, o čia per maža. Mes esame pabėgėliai...

- Gali būti. Mūsų visuomenė tuo daug nesidomi ir nesiteirauja. Išmokite greičiau anglų kalbą, tada patys apie save daugiau papasakosite.

Pastaba daug pamokanti! Bet paklaustas apie mus paprastas anglų darbininkas, dažniausiai atsakys: -Jūs esate mūsų konkurentai. Mes patys trūkstame darbo ir duonos.

Net Ž.Ū.darbuot.profesinė sąjunga, iki šiol lyg ir palanki buvusi EVW, dabar pradėjo kelti savo balsą ir viename suvažiavime pasiūlė atleisti visus svetimšalius iš žemės ūkio.

Vadinasi, per pirmuosius metus ir pačia siauriausia prasme, nespėjome įsipilietinti šio krašto žemėje ir visuomenėje, bet palikome tik EVW, iš Europos atgabenta konkurencinė darbo jėga. Žinoma, šioje srityje jokiu būdu negalėtume daryti priekaištų Anglijos Vyriausybei, kuri mus traktuoja kaip lygiateisius piliečius ir visais atžvilgiais globoja. Galima drąsiai teigti, kad kituose kraštuose nukeliavę DP dar daugiau nei Anglijoje pajunta svetimšalio sąvoką ir dalią.

2. D.P. KALBA

Pasiteiravus stovyklų vadovybės, kodėl nenorima sudaryti tautinių stovyklų, atsakoma, kad gyvendami mišriai greičiau išmoksime angliškai ir įsijungsime į šio krašto gyvenimą. O eilinis stovyklos gyventojas, kaip begalvotų, gauna vis tą pačią išvadą: maišyk lietuvį su ukrainiečiu vienoje stovykloje kiek nori, jie vistiek ne tik per metus, bet ir per dešimtį nepradės kalbėti angliškai. Stovyklose vyrauja DP kalba, t.y. visokių kalbų mišinys, su vyraujančiu vokišku žargonu.

Tuo tarpu esant mišrioms stovyklomsir kultūrinė veikla darosi sunkiau įmanoma. Pav., vienoje stovykloje vyrai bando suorganizuoti taut. šokių šokėjus, bet dėja, čia visos esančios merginos ukrainietės. Arba vėl, išvyko bosas ir pairo puikus lietuvių kvartetas. Stovykloje bosų yra, bet jie ukrainiečiai..O aniems tenorų neatsiranda...Taip visur.

3. BRANGIAUSIAS LAIKRODIS

Dažnai pakalbama, kad EVW stovyklose viską prageria ir prakortuoja. Tiesa, šios rūšies vėžys gerokai ėda mūsų stovyklas, bet, toli gražu, neapima visų gyventojų. Daugumas metų bėgyje mokėjo taip verstis, kad savo sugebėjimu taupytį gerokai nustebino anglus. Štai pav. vienas EVW perkasi auksinį laikrodį, už kurį moka £ 35. Anglai už galvos imasi. Tai brangiausias miestely laikrodis! Tas pats su radijo aparatais, eilutėmis, akordeonais. Šiuo atvėju daugelis mūsų galėtų anglams tikru pavyzdžiu būti. Juk ne kartą jų pačių spaudoje buvo prasitarę paskiri asmenys, kad Anglijoje galima tik vegetuoti, o ne gyventi. Tuo tarpu gerokai apskurę EVW per vienus metus parodė, kad ir čia galima gyventi.

4. SURINKITE PROGRAMAS

Per pirmuosius metus daugelis įsitikinome, kad eilinis anglas beveik visiškai nesidomi politiniais ir visuomeniniais klausimais. Gal tik dėl tokio politinio abejojumo jie ir mus laiko tik lengvai gaunama darbo jėga. Ir tai ne vien eiliniai darbininkai.

Štai viename anglų suruoštame koncerte dalyvauja lietuvių choras ir taut. šokių šokėjai. Publika patenkinta. Koncerto šeimininkas (kunigas) čia pat salėje šiltais žodžiais sveikina ir dėkoja. Baigdamas kalbą, prašo anglus išeinant surinkti programas, kad "old friends Lithuanian" galėtų jas pasiųsti prisiminimui savo draugams į tėvynę...Ak, kad mes galėtume tokius niekus siuntinėti, tai mūsų čia nei vieno nebūtų.

O mes patys, dėl kalbos sunkumų, savo padėties ne tik neišaiškiname, bet dargi pakenkiame. Ypačiai kai su dideliu įkarščiu imama linksniuoti visų politikų vardai prie stikliuko bare. Vienas senas Anglijos lietuvis pasakojo, kad anglų darbininkai esą nepatenkinti, kai naujai atvykusieji nuolat kaišioja savo laikraščius ir atpasakoja juose skelbiamas žinias apie politinius nesutarimus, būsimą karą ir t.t. Pasitaiko tiesiog kurijoziškų dalykų.

Todėl atrodo, kad pirmieji kiekvieno lietuvio antrųjų metų uždaviniai šalia korektiško elgesio ir sąžiningo darbo yra pasistengti išmokti kalbą, įeiti į uždarą anglų gyvenimą ir jame reprezentuoti jau ne pilką EVW, bet sąmoningą lietuvį ir jo kraštą. Neturėdami kito pasirinkimo, liekame ir toliau, kol galėsime grįžti į pasiilgtą tėvynę.

ANGLIŠKOMIS AKTUALIJOMIS

Įdomiausias klausimas yra, aišku, ar mes, po metų gyvenimo Anglijoje, esame patenkinti gyvenimu. Beveik kiekvienas lietuvis, su kuriuo kalbėsi šia tema, duos neigiamą atsakymą. Paklaustas priežasčių, pradės skaičiuoti savo bėdas ir vargus: maži uždarbiai, brangūs rūbai, nepigus maistas, prasti butai, blogi siuvėjai(!), nedemokratiškas kraštas ir t.t ir t.t. Ir jeigu jis visai gerai įsismagins, pradės pasakoti apie tai, kaip jis gyveno Lietuvoje, kaip viskas ten buvo gerai, neužmirštant ta proga pagirti ir Vokietijos. Iš kalbos atrodys, kad tavo bendrakalbis Lietuvoje mažiausiai buvo koks nors aukštas valdininkas, turėjo kur nors Kaune namus su visais patogumais, pietaudavo tik Metropolyje ar Versalyje, o rūbus siūdavosi tik pas Močiški ar Kuosaitį. Bet gi arčiau jį pažinus, pasirodys esant kaimo bernelį, gerais laikais kažin ar toliau savo apskrities miesto buvusi. Ir tai yra ne retas atsitikimas, bet masinis reiškinys.

Aš nematau reikalo lyginti Lietuvos žemės ūkio darbininko gyvenimo su Anglijos tos kategorijos darbininko gyvenimu. Nenoriu taip pat per daug girti Anglijos - gyvenimas čia nėra lengvas ir už dyką pinigų niekas nemoka. Aš noriu čia tik paklausti:

- Ar Anglijoje tikrai neįmanoma gyventi ir ar didelis procentas atvykusiųjų norėtų grįžti į Vokietiją...

.....

Šiuo metu jau yra susidarę keletas naujai atvykusiųjų lietuvių susibūrimo centrų, apie kuriuos sukasi ir platesnės apylinkės lietuviškasis gyvenimas. Toki centrai be išimties yra susidarę didesniuose pramonės miestuose, nes pramonėje dirbantieji turi platesnes galimybes pastoviau įsikurti, gauna geresnį darbą, aukštesnius atlyginimus ir kt.

Dažnas iš naujai atvykusių, o taip pat galintieji atsipalaiduoti iš žemės ūkio, dažniausiai ir ieško darbo fabrike, kur jau gyvena didesnis skaičius lietuvių. Bet čia jie susiduria su dideliais sunkumais, kaip kalbos nemokėjimas, nežinojimas į ką ir kur kreiptis dėl darbo, buto ir kt.

Ar nevertėtų čia susirūpinti DBLS skyriams. Galima būtų paprašyti geriau kalbančius angliškai, kad jie laikas nuo laiko pasiinformuotų pas fabriko vadovybes apie galimumus tuose fabrikuose gauti darbą, tuo palengvintų ieškantiems ir taip pat pasitarnautų bendram labui.

.....

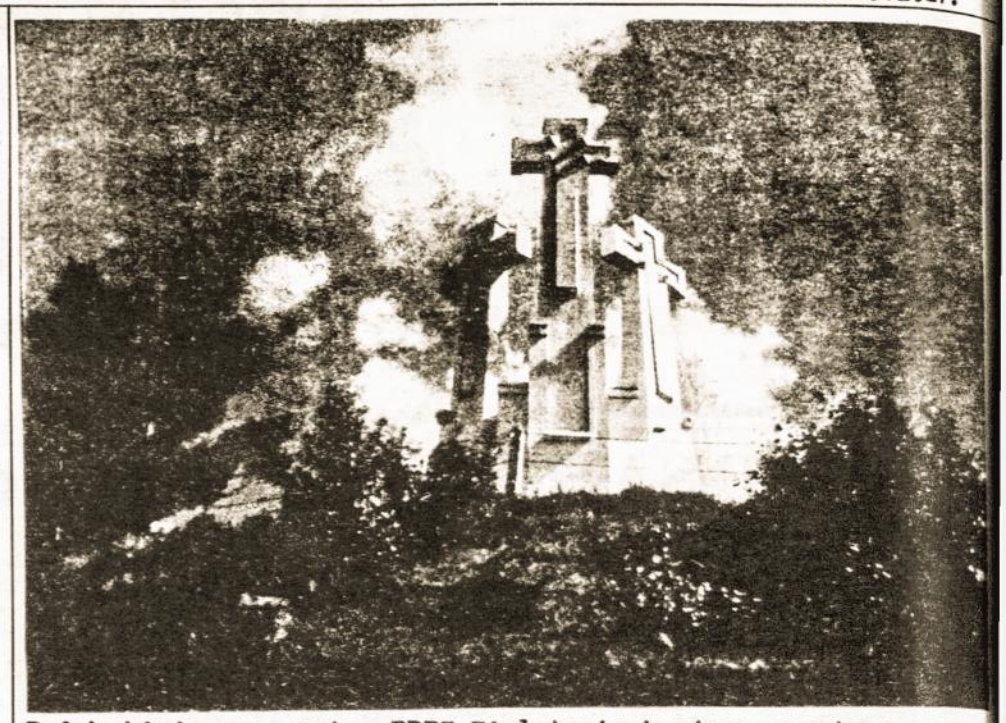

Redakcijoje yra gautas BDPS Biuletenis, kuriame yra tąsa-sąrašas, mūsų ankščiau spausdinto, bolševikinio teroro aukų. Šiuo metu turime po ranka šių valsčių nužudytųjų sąrašus: Prienų valsč., Prienų miestas, Šilavoto valsč., Balbieriškio valsč., Sasnavos valsč., Igliškėlių valsč., Veiverių valsč., ir Garliavos valsč. Šiame Nr. duodame vieną valsčių, sekančius, -kitame.

Pavardė ir vardas.	Kaimas.	Kada nužudytas
1.Kleiza Jurgis.....	Pakampiškių	1947."2.5.
2.Kleizaitė Anastazija....	" "	" "
3.Balkūnas Jurgis.....	" "	1945.4.23.
4.Okanas Petras.....	" "	" "
5.Gudynas Vytautas.....	Gustaitytės.....	1947.2.5.
6.Klimas Antanas.....	Išlaužo.....	1945.8.2.
7.Mockapetris Povilas.....	Prienlaukio.....	1946.4.22.
8.Salčius Albinas.....	" "	1945.5.14.
9.Salčius Matas.....	". "	1946.4.22.
10.Mockapetris Simanas.....	"	1945.4.26.
11.Karalius Jurgis.....	"	"
12.Mikušauskas Jurgis.....	Šiauliškių.....	1945.10.2.
13.Mikušauskas Antanas.....	"	1946.3.19.
14.Gerulis Vincas.....	"	1946.9.6.
15.Petraitis Adomas.....	"	1945.10.2.
16.Kelmonas Povilas.....	"	"
17.Petraitis Kazys.....	"	"
18.Aukštakalnis Kazys.....	"	1946.4.22.
19.Kleiza Juozas.....	"	1946.5.9.
20.Stravinskas Povilas.....	"	1947.3.5.
21.Morkūnas Antanas.....	"	1945.5.13.
22.Morkūnas Jonas.....	"	"
23.Morkūnas Juozas.....	"	1946.I.12.
24.Morkūnas Vincas.....	"	1946.9.6.
25.Dailidūnaitė Albina.....	"	1945.5.13.
26.Morkūnas Kazys.....	Čiudiškių	1944.7.29.
27.Franka Motiejus.....	Giniūnų.....	1946.8.17.
28.Macaina Klemensas.....	"	1947.3.5.
29.Pinkvartas Jurgis.....	Pakuprio	1946.8.17.
30.Klimas Antanas.....	"	1945.6.9.
31.Juočys Kazys.....	"	1946.2.22.
32.Juočys Juozas.....	"	1944.12.2.
33.Matulevičius Petras.....	Išlaužo	1945.8.2.
34.Matulevičius Kostas.....	"	1945.8.2.
35.Gudauskas Antanas.....	Šaltupio	194411.1.
36.Karalius Juozas.....	"	1947.6.18.

Išvardintas žuvusiųjų sąrašas yra Prienų valsč. Žemiau duodame Prienų miesto žuvusiuosius:

1. Šumauskas Antanas....Dariaus-Girėno g-vė....1946.5.28.
2. Stakutis Juozas..... Vaitkaus g. .....1945.11.9.
3. Šalčius Pranas..... Revuonos g-vė .....1945.

(Antsp.LLK Geležinio Vilko Rinktinės Vadas)
(pasirašė) Daumantas,
L.L.K."Tauro" Apygardos, Geležinio Vilko Rinktinės Vadas.
(parašas) Mažytis,
Už Žvalgybos Skyriaus Viršininką.

(iš BDPS biul.Nr.4/5.

Esame suvažiavę įvairiausių išsilavinimų, įsitikinimų ir profesijų žmonės. Todėl neretas atsitikimas, kai besvarstant bendrus reikalus, šalia daktaro, inžinieriaus ar teisininko, savo nuomonę pareiškia ir bemokslis ar bent nedaug prasilavinęs pilietis. Gal būt jo nuomonė bus ir labai klaidinga, bet nepasmerkime ir neapšaukime jo reakcionierium. Geriau padarysime jo klaidą jam ramiai išaiškindami. Neapgalvotai pasmerkdami, mes jį paliksime dar labiau užkietėjusį savo klaidoje. Taigi, nepasmerkime, bet visad išsiaiškinkime!

J.Digrys.

J.Dvilapiškis

Žaliuoja berželiai...

Žaliuoja berželiai...Tokie švelnučiai jų lapeliai, pūkuoti ir taip saldžiai kvepia, tartum, tekantis iš korio medus.

To kvapo pripildyta visa tamsioji Višaujos giria, kaip iškaišytoji tėviškės seklyčia.

D.L.K.Algirdo vardo Žaliosios Rinktinės vyrai savo būstinės "duris" apsodino naujai žaliais berželiais, primaišydami dar jaunų eglaičių. Tačiau jie tais medeliais puošė savo "seklyčias" ne todėl kad šventien sekminės. Ne. Jie buvo jau kuris laikas išblokšti iš kalendorinio tikslumo. Jie puošėsi todėl, kad buvusieji "papuošalai" jau buvo nuvytę, o tai galėjo atkreipti pavojingų akių dėmesį.

Rausva saulė pro didįjį skynimą ritosi žemyn už miško. Savo blankiais spinduliais, pro šimtamečių pušų ir eglių lieknus liemenis, margai apšviete trišsiančius vyrus, skelbdama jiems artėjančią dienos rūpesčių pabaigą, -gi naujos nakties, su naujais rūpesčiais, pradžią.

Vytas ir Rimas Geniai, pernykščiais lapais ir medžių šakų trupiniais užbarstydami baigė maskuoti "apželdintos" būstinės atsarginį išėjimą. Rankovės kraštu nubraukė suprakaitavusias savo kaktas ir nuėjo būstinės pagrindinio įėjimo link. Jiedu pabėjo keliolika žingsnių per lazdynų krūmus ir skynimo vidury prisiartino prie didžiulio ąžuolo. Jį supo, kelis metrus spinduliu, samanomis užaugusi aikštelė. Joje nebuvo jokio augalo, išskyrus kelis krūmelius paparčių. Vytas pasilenkė ir abiem rankom įkibęs į išlindusią iš žemės ąžuolo šaknį trūktelėjo ją aukštyn. Tačiau su ta "šaknimi" pasikėlė į viršų apie dviejų ketvirtainių metrų samanotos aikštelės dalis - tai buvo durys svarbiausiojo įėjimo būstinėn. Po šiuo dangčiu buvo erdvi ir gili, stačiais kraštais ir rąstais sustiprintom sienom, duobė. Jiedu "kišeninėmis" kopetaitėmis nusileido žemyn. Toji duobė darė įspūdį didelio ir aukšto kambario, kurio buvo gana keistas apstatymas: vietoje stalų ar kėdžių arba suolų, visos grindys buvo tankiai prismaigytos įvairaus ilgio ir formos plieninių ašmenuotų smaigčių, aštriomis galūnėmis į viršų... Taigi, šis įėjimas buvo kartu ir "vilkduobė" nelauktam svečiui, kuris bandytų sudrumsti šios girios gyventojų ramybę. Tokių vilkduobių šachmatine tvarka buvo įrengta viso 26, tai buvo savotiškai užminuotas visas skynimas, supantis algirdiečių būstinę. Joks pašalinis asmuo, nežinantis kelio plano, negalėjo prisiartinti prie būstinės, neatsidūręs kurioje nors iš žiaurių jų mirties kiaurymių.

Vytas nulipo žemyn paskutinis. Suvyniojęs ir uždiržo užsikabinęs savo kopetėles, rankine lempute apšvietė grindis. Rimas pasilenkė, užgriebė kažkokį karties galą ir įsispyręs jį patraukė į viršų. Iš dešinės pusės, staiga juos apšvietė rausvos šviesos spindulys, nes durų pločio sienos gabalas paslinko žemyn ir per aiškios angos plyšį nieko kito nesimatė, kaip pastatyta ant grindų stipri žibalinė lempa, kurios koncentruotus spindulius metė durų link skardinis reflektorius.

Vytas per angos plyšį tarė: "Pelėda".

Iš tamsumos, anoj pusėj lempos, atsiliepė aidas: "Sakalas".

Taip buvo pasikeista veikiančiais slaptažodžiais su budinčiuoju Algirdu Žolynu, kuris tuoj pavertė aukštyn kažkokią delbą ir sienos gabalas paslinko žemyn tiek, kad Vytas su Rimu lengvai peržengė angos slenkstį ir įėjo vidun. Budinčiam atlikus vėl reikalingą dalbos nulenkimą, angos durys vėl aklinai užsidarė.

Požemio oras aštriai dvokė pelėsiais, susimaišęs su labai blogo tabako kvapu.

Būstinės patalpos įrengtos šešių ilgų urvų (bunkerių) žvaigždės forma. Kiekvieno tokio urvo galė buvo atsarginis, pavojaus atveju, išėjimas, kurį atidaryti galima buvo tik iš vidaus. Pačiame žvaigždės centre buvo štabo "raštinės" bunkeris ir kartu rinktinės vado vadovietė. Vytas su Rimu, pasišviesdami rankinėmis lemputėmis, pasiekė savo guolius ir pakabino ant sienos savo neatskiriamus palydovus-automatus bei darbo įrankius. Rimas atsigulė atvėsti, gi Vytas nuskubėjo pas vadą, kuris sėdėjo už stalo prie telefono komutatoriaus. Aparate buvo įjungti keturi "gandralizdžių" telefonai, t.y. pagrindinių, aukščiausiose pušyse įrengtų sargybinių postų, o taip pat dvi lauko linijos su kaimyninėmis būstinėmis.

- Na, kaip toli pažengė išorinio apsitvarkymo darbas. - kreipėsi į Vytą vadas.

- Viskas užbaigta, vade. Visos atsarginių išėjimų angos žaliuoja ir niekuo nebesiskiria nuo skynimo paviršiaus, - atraportavo Vytas.

- Labai džiaugiuosi ir dėkoju jums už sąžiningą pareigos atlikimą. Vadas žvilgterėjo į laikroduką ir tarė: - Jau aštunta valanda, pažadinkite visus ilsinčius vyrus. Be to, pasakykite Bagdonui, kad šiandien pusvalandžiu anksčiau visiems išduotų vakarienę. Po vakarienės visi vyrai lai susirenka či Tai ir viskas.

- Klausau, vade! - padaręs karišką sukinį, Vytas apleido vado bunkerį.

Vadas atsisėdo už stalo ir ėmė vartyti maisto atsargų suvartojimo užrašus. Tuo laiku, pasibeldęs į duris, įėjo Bagdonas nešinas vakarienę.

-Vade, jums vakarienę atgabenu taip pat ankščiau.

Ir ant stalo padėjo sūriai virtų žirnių dubenį ir šiek-tiek pasaldytame skystime užmerktų juodos duonos sausainių.

- Kaip manai, Bagdonai, kuriam laikui dar užteksi mums maisto.

Iš mūsų gyvenimo

GRAŽUS BENDRADARBIAVIMAS

SLEAFORD'AS. Vietos stovyklos lietuvių oktetas gegužės mėnesį du kartu sekmingai pasirodė anglų ruošiamuose koncertuose Sleaforde. Oktetui vadovauja J.Vaškelis.

Kartu su dainininkais gražiai užsirekomendavo ir taut.šokių šokėjai. Pastarieji pakviesti net Granwel RAF įgulos, pasirodyti jų ruošiamame pobūvy.

Sleafordo muzikos klubas kviečiasi lietuvius į savo koncertus, o dainininkai ir šokejai nuolat gauna pakvietimus naujiems pasirodymams. Gaila, kad kai kuriems dainininkams išvykus, oktetas grąso suirti.

Lietuviai sportininkai taip pat gražiai bendradarbiauja. Stalo teniso grupė turėjo dvejas rungtynes su Granwel RAF įgula ir abejas laimėjo.

Ypač puikiai užsirekomandavo Laurinavičius ir Vorininkas. Netolimoje ateityje numatomas su RAF sportininkais naujas stalo teniso ir krepšinio susitikimas.

Krk.

BLANDFORD'AS. Pietų Anglijoje, netoli Blandfordo miestelio, Langton House Hostelyje apsigyvenome 23 lietuviai, keliolika latvių, estų. Daugumą sudaro pietų kaimynai, - lenkai ir ukrainiečiai. Dirbame visi žemės ūkyje.

Birželio 1 d. turejome Lietuvių Sąjungos steigiamąjį susirinkimą. Išsirinkome valdybą ir revizijos komisiją. Pirmininku J.Kasputis, sekretoriumi St.Bekeris ir iždininku-V.Malakas.

Lietuvių Sąjungai priklausome visu 100%. Su visais stengiamės sugyventi gražiai, nors iš pietų kaimynų pasitaiko išsišokimų...priežastis-praeitis.

Iš darbo grįžę randame poilsį kas stalo tenise, šachmatuose, spaudos puslapiuose bei prie kamuolio.

Dažnai atvyksta svečių-anglų stalo tenisininkų. Mūsiškiams tenka pasitempti, norint likti laimetojais.

Taip ir bėga dienos prie kastuvo, sausinant Anglijos laukus, nenustojant vilties sugrįžti į gimtą sodžių.

S.B.

HULL. Priory Road stovykloje šiuo metu gyvena virš dvidešimt lietuvių moterų su kūdikiais ir vaikais. Netolimoje ateityje laukiama dar daugiau lietuviškų šeimų.

Visi augesnieji vaikai lanko anglų mokyklas. Kai kurie anglų k. padarė jau žymią pažangą. Nors nėra kam vadovauti, augesnieji vaikai susirorganizavo į Vytauto Didžiojo skautų draugovę. Berniukų skilčiai (5 nariai) vadovauja skilt.Dikaitis Vladas, mergaičių Kregždžių skilčiai (8narės)- Ramutė Vaičikauskaitė.

Birželio 6 d. Cottingham k. bažnyčioje kun.J.Kuzmickis atlaikė lietuviams šv.Mišias.

Paskui svečias dalyvavo Kregždžių skilties sueigoje ir turėjo pasikalbėjimą su visais vaikais.

Po pasaulį pasižvalgius

Rašo - J. Ku-kis

Po JAV ambasadoriaus p. B. Smith'o ir SSSR užsienio reikalų min.p.Molotovo iš vienos pusės ir kandidato į JAV prezidentus p.Wallace ir generalissimo Stalino iš antros pusės nuomonių pasikeitimo atslinko tyla. Tačiau toji tyla nervinga ir nemaloni. Dėl to netenka stebėtis, kad daugis žurnalistų ir politikų vis dar grįžta į minėtų vyrų paliestus klausimus.

AR TAI REVOLIUCIJOS FAZĖ

"New York Herald Tribune" samprotauja maždaug šiais žodžiais: - Kremlius iš tikrųjų ieško būdo pabaigti šaltąjį karą, tačiau-kaip paprastai pasitaiko karinėse situacijose - nedrįstama pasinaudoti keliais, kurie galėtų nusilpninti jo paties poziciją. Kremlius gali noreti taikos, tačiau, vengdamas su tokia sugestija kreiptis tiesiog į amerikiečių vyriausybę, viliasi, jog aplinkiniu keliu-pasinaudodamas Wallace-galės pasiekti taikos, atsižvelgiančios į jo paties reikalus.

To paties laikraščio Paryžiaus korespondentas p.W.Kerr rašo, jog panašiai galvoti verčia visos paskutinės žinios ir paskutinio laikotarpio sovietų politinės manifestacijos.

Pagaliau, tas pats laikraštis netgi drįsta spėlioti, ar sovietų strategai savo politikoje neatsidūrė revoliucinėje fazėje, nes tokie manevrai gerai žinomi iš praeities.

"Manchester Guardian" korespondentas iš Maskvos spėja, kad gal tai yra laikinis modus vivendi: juk sovietų vyrai atsiminė praėjusių laikų kalbas ir Stalino lūpomis vėl pakartojo jog yra galimas bendradarbiavimas su kapitalistiniais kraštais.

O GAL TIK ŠALTO KARO TAKTIKA

Londono "Times" savo straipsnyje "Mister Stalin intervenes" pradėjo šiais Talleyrand žodžiais:

- Kalbu politiniame susirinkime ne dėl to, kad turėčiau vilties ką nors įtikinti, bet dėl to, nes noriu, kad pasaulis žinotų mano pažiūras.

Toliau daromos tokios išvados: Kremlius yra suinteresuotas remti šaltąjį karą, ko blogiausiai atestuoti prez.Trumaną ir JAV ir galimais būdais padėti Wallace'ui užminuoti amerikiečių politiką. Pagaliau, laikraštis prideda reikšmingą pastabą:

- Maskvos ir Vašingtono (nuomonių) pasikeitimas, kuris prasidėjo greičiau, nei buvo laukta, atrodo, atėjo per greit, kad galętų duoti staigų efektą.

Šis skubotas tempas tikrai daugeliui davė progos įtarti, kad kieta JAV politika Maskvos atžvilgiu pradeda švelnėti.

AMERIKIEČIŲ MANEVRO PASLAPTIS

Įdomu, kodėl tokiu paslaptingumu ir skubiu tempu Vašingtonas užkalbino Maskvą.

Šitą paslaptį stengiasi išaiškinti p.W.Lippmann'as. Jis primena prasidedančią pusės metų tuštumą amerikiečių politikoje ryšium su prezidento rinkimais, vyriausybės pakeitimu, ir tos tuštumos aidą Europoje. Toliau: Kongresas pavėlavo priimti Vandenbergo rezoliuciją, formuojančią amerikiečių politiką ir kariną organizaciją. Dėl to tiktai 1949 m. JAV galės karinei remti vakarų Europos Uniją ir tik tada, remdamasis karine jėga, galės rimtai kalbėti su sovietų Rusija.

Galima dėl to įspėti, ar tik ne dėl to buvo užkalbinta Maskva, kad didžiausio silpnumo metu taktiniu manevru ji būtų užšachuota. Jeigu taip, - tas manevras nepavyko, nes priešas tai pramatė ir laukė silpnumo pademonstravimo momento. Tokiu būdu pasibaigė pirmoji šalto karo fazė.

ŠALTOJO KARO "GROBIS"

Didžiausias šaltojo karo laimikis: Maskvos "legaliai" ekspansijai į vakarus šiaip taip sudaryta užtvara. Tai padaryta nugalėjus streikų potvynį Prancūzijoje ir Italijos išgelbėjimas nuo komunistų laimėjimo rinkimuose.

Tačiau vakarams nepavyko manevras ką nors laimėti sovietų Rusijos įtakoje esančiuose kraštuose. Įvykiai Čekoslovakijoje pasibaigė komunistų laimėjimu. Ir visai nenuostabu: už vietinių komunistų pečių stovėjo pasirengusi raudonoji armija, o vakariečių žodiniai pažadai išsisklaidė kaip ryto miglos...

Ta proga reikia atsiminti, kad rusų manevrai vadovavosi prieš devynius mėnesius, tik pradėjus Kominformo veiklą, Ždanovo mestais šūkiais. Kominformas savo tikslą pasiekė: sovietų blokas susikonsolidavo, satelitinės valstybės apvalytos nuo "vakarinio raugo", tačiau-iš antrosios pusės-ir vakarai pasiskubino šitų pasistūmėjimų akivaizdoje sustiprinti savo pozicijas.

SOVIETŲ MANEVRO PASLAPTIS

Kremliaus Politbiuras gerai supranta, kad vakaruose galima daugiau laimėti, piešiant pacifistines iliuzijas ir "auksinį amžių", kai vakarai pradės "handliavoti" su S.Rusija.

Wallace ir kitoki raudoni ar rausvi manekenai vakaruosetai tik taktinė komunistų penktoji kolona. Ji tiktai parengia kelią komunistų partijai, kuri Politbiuro rankose yra smogiamoji jėga, paleidžiama į darbą pačiu tinkamiausiu metu. Štai dėl ko Stalinas ir Molotovas metė kilpą ant Wallace ir panašių manekenų galvų ir deklamuoja apie tariamai galimą bendradarbiavimą su kapitalistais, kai Ždanovas visai ką kitą skelbė.

Stalinas savo "taikos" pasiūlymui pasirinko patį tinkamiausią laiką: dabar dar sovietai gali diktuoti, o už metų - kas žino kaip bus. Štai dėl ko ir p.Sumer Welles pranašauja, jog šių metų rudenį sovietai gali pasiryžti nauju manevru galutinai "išsiaiškinti"...

Sekmadienio rimčiai

Paryžiaus Arkivyskupas, J. Em.Kard.E.C.Suhard savo ganytojiniame laiške pabrėžė: "Krikščionių veikla pirmoje eilėje turi būti antgamtinė. Turi būti apaštalavimu, atseit-Evengelijos skelbimu ir Dievo Gyvenimo sekimu."

Taigi, kataliko pareiga-pačiam siekti tobulybės ir padėti kitiems suprasti dvasinio gyvenimo prasmę; pačiam deramai elgtis ir gyventi ir kitiems padėti išsiveržti iš niokojančios kasdienybės, dusinančios materialistinėmis tendencijomis. Realybė gi yra neviliojanti- sunkaus gyvenimo paveikti žmonės ne kartą klausia: "Kur eis, Viešpatie, kad nematai mūsų vargo!"; nenutrūkstamos melo ir apgaulės grandinės smaugiami, apatiškai šūkteli: "Turbūt, nėra Dievo!..."

Ir prasideda beviltiškas murdymasis, pasikliaujant tiktai savo jėgomis: ką pasidarysiu, tą turėsiu; kaip pasiklosiu, taip išsimiegosiu. Artimui ne kartą telieka nekantrus žodis, piktas priekaištus, nes.. taip nervingai spindi mažutis krislas jo akyse..

Tačiau žvilgterėkim į misijonierius, kurie atsižadėję civilizuoto pasaulio patogumų, keliauja į misijų kraštus skelbti Gerąją Naujieną ir švento gyvenimo pavyzdžiu patraukti juos prie Tiesos. Kas duoda tiems misijonieriams jėgų. Kas priverčia juos pasirinkti savanorišką tremtį, atsiskirti nuo artimųjų. Kas palaiko apaštališką dvasią.

Jie gerai žino Kristaus žodžius: "Aš esu Kelias, Tiesa ir Gyvenimas"; jie iš patirties žino nenykstančią tiesą: "Be manęs jūs nieko negalite padaryti" (Jono 15,5); jie, pagaliau, giliai permąstė šv.Tėvo Benedikto XV žodžius:

- Tegu (apaštalas) savo viltį tiktai Dievuje sudeda. Kadangi vienas Dievas gali peržvelgti dvasios vidų, apšviesti protą, uždegti valią...Jis vienas gali duoti žmogui pakankamai jėgų, kad eitų paskui tiesą ir gera darytų...Dėl to misijonierius veltui darbuotųsi, jeigu Viešpats nebūtų su juo" ("Maximum illud").

Kai katalikas nepasitiki Dievu, kai gamtinėmis akimis ir protu nori visa perprasti, kai jis meta abejonių sėklą, kai drįsta paneigti Dievo buvimą, - ar jis savo apaštališką pareigą nepakeičia tarnavimu piktam!

Žmogus arba kuria, arba ardo. Tačiau kūryba visuomet jam džiaugsmą atneša; ardymas gi-vidinę katastrofą.

Kronika

Birželio 26 d. 7 val.p.p. Lietuvai Gelbėti Fondo Komitetas Londono Lietuvių Klube ruošia Išvežtųjų į Sibirą paminėjimą. Londono apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti susikaupimo valandai.

Lenkų Žurnalistų S-ga reprezentuojanti nepriklausomos Lenkijos žurnalistus išeivijoje kreipėsi į DBLS-gą reikalu užmegsti ryšius su lietuviais žurnalistais pareikšdama norą bendradarbiauti su rytų ir vidurio Europos žurnalistais gyvenančiais D.Britanijoje, turėdama vilties, kad toks tarpusavis bendradarbiavimas atneštų visiems daug naudos.

Suinteresuotieji žurnalistai tuo reikalu gali rašyti:

Polish Union of Journalists
28, Beaufort Gardens,
London, S.W. 3.

Sudarytas bendras lietuvių, estų, latvių, gudų, ukrainiečių, rusų, jugoslavų ir lenkų atstovų Komitetas, kurio tikslas rūpintis pagerinti EVW padėtį ir pagreitinti likusių šeimų atgabenimą iš Vokietijos.

Lietuviams atstovauja DBLS Pirmininkas P.B.Varkala ir vicpirmininkas M.Bajorinas.

Ruošiamas tuo reikalu platus memorandumas.

ROCHDALE ir apylinkės lietuviams išpažintis ir šv.Mišios birželio 26 d.9.3o val.St.Patrick bažnyčioje(2 Watt St).

COCKERMOUTH(Cumberland) ir apylinkės lietuviams šv.Mišios birželio 27 d. Moota Hostelio patalpose.

KEIGHLEY. Vietos bažnyčioje birželio 5 d. kun.J.Kuzmickis sutuokė nesenai iš Danijos atkeliavusius lietuvius: Vaclovą Goldbergą ir Salomėją Linertaitę. Jaukias vestuves surengė p.Mickevičiai Bradforde.

Jaunajai porai linkime laimingo gyvenimo.

Birželio 20 d. (šį sekmadienį) Lietuvių Klube 345 a, Victoria Park Road, Hackney, E.9. 4 val.p.p. pradedamas Whistdrive (lošimas). Dalyvavimas lošime 1/6 Pelnas skiriamas Tautos Fondui.

- Laikantis normalaus davinio, - duodant pusryčiams 150 gr. džiovintos duonos su kava ir vakarienei po 100 gr. tos pačios duonos bei po porciją žirnių, cukrų paliekant tik sriubai pasaldyti, užteksim dar dviems savaitėms, vade.

- Žiūrek, Bagdonai, būk taupus. Nes jau antra savaitė kai mūsų žvalgai nieko nenumato ir nesam tikri, kad per dvi savaites mūsų atsargos vėl pasipildys. Taupyk duoną, o ypatingai druską.

Bagdonas išėjo. Vadas griebėsi doroti sąvo vakarienę, nes pietums, kaip visuomet ir visiems, tebuvo tik pusryčiai...

Suskambėjo telefonas. Kalbėjo iš vyriausiojo posto. Pranešė, kad lauko žvalgų postas pranešė pirmajam rinktinės slapukų postui, jog šiandien rytą 9 val. Būdininkų vieškeliu Višaujos link pravažiavo istrebitelių stiprus motorizuotas dalinys, net su keliais artilerijos pabūklais. Apie 5 val. iš antrojo lauko žvalgų būrio pranešta Rinktinės trečiajam slapukų postui, kad 12 val. motorizuotas priešo dalinys apsistojo užimdamas Gaurių girininkijos pasodą, kurioje palikti trys artilerijos pabūklai ir keli dengti sunkvežimiai su nežinomu kroviniu. Gi devyni vilkikai, su šarvuotomis priekabomis, pakrautomis ginkluotais istrebiteliais, nuvažiavo Vaišviliškio girininkijos link. Prieš pusvalandį tas pats postas papildomai pranešęs, kad vilkikai su priekabomis apsistojo tos girininkijos pasodoje. Gi atvežtieji enkavedistai postoviui užėmė ne tik girininko, bet ir palaukėje esančias, trijų eigulių ūkius. Apytikriai spėjama, - esą 250 automatais ginkluotų enkavedistų-istrebitelių, kurie, skaičiuojama, turi dar apie 15 sunkiųjų kulkosvaidžių ir kitokių lengvųjų ginklų. Pranešimas baigtas nurodžius, kad yra atgabenti ir šunys.

Pakabinęs telefono ragelį, vadas keliolika sekundžių, tartum, sustingęs, sukauptai aštriuu žvilgsniu žiūrėjo tolumon. Jo sąmonėje fermentavosi ryžtingas planas. Staiga jis išsitraukė iš stalčiaus vieną žemėlapį ir paėmęs popieriaus, įdemiai perskaičiavęs jam reikalingas vietas, ėmė braižyti situacinį žygio planą. Darbą baigęs, jis truktelėjo prie sienos kabančią skambučio rankėną. Nepraslinko nei minutė, prieš jį stovėjo Vytas.

- Pakvieskite tuojau kapitoną Užubalį ir leitenantą Girinį.

Vytui išėjus, jis išsiėmė iš kišenės aliarminį švilpuką ir atidaręs visas trejas savo bunkerio duris, skardžiai tris kartus sušvilpė. Tai buvo ženklas vyrams tuojau susirinkti.

Bunkerin atėjo kap.Užubalis ir leit.Girinis. Vadas rankos mostu paprašė juos sėstis. Tuoj pat, iš visų pusių, savo urvus palikę, pradėjo rinktis vyrai. Kiek jų tilpo, tiek suėjo vadovietėn, kiti liko už atdarų durų. Ir nors toks susirinkimas jiems buvo ne naujiena, nors nuo alkio ir buvo išblyškę jų veidai, bet akyse spindėjo neišsemiamo ryžto ugnis ir drausmingos eilės, kaip ir visada, stovėjo ramios ir tylios, pasiryžusios vadui įsakius eiti ten, kur reikalas ir įsakymas pasiųs.

Vadas susikaupusiu žvilgsniu peržvelgė visus ir tarė:

- Broliai! Prieš valandą aš norėjau jus čia sukviesti ir pasveikinti jus, kartu ir priminti, kad šiandien mes čia švenčiame jau ketvirtas Sekmines, kieto ir permainingo gyvenimo. Aš žinau, kad ne vienas iš jūsų šias šventes iš savo kalendoriaus esat pametę. Tad, mieli broliai! Iš sielos gelmių aš visiems jums linkiu, kad sekančias sekmines švęstume be baimės dėl savo gyvybės, kad praleistume su savo artimaisiais, mielosios tėviškės seklyčiose, iškaišytose žaliuojančiais berželiais ir kvepiančiomis rūtomis! Nors mūsų fizinės jėgos kasdien silpnėja, tačiau, niekas nepalauš mūsų kovingosios dvasios, už mūsų tėvų ir brolių praleitą kraują ir kančias ir už mūsų vaikų laisvą ateitį.-Vadas padarė mažą pauzą. Visi buvo susikaupę, tylūs.

- Dar šią naktį prieš mus stovi sunkus uždavinys, nuo kurio atlikimo priklausys mūsų tolimesnis egzistavimas. Tad šiuo skelbiu šios nakties žygiui įsakymą: "Kap.Užubalį skiriu vadovauti kovos grupei šios nakties žygyje. Jo asistentu-viršilą Vilką. Būriams vadovaus-vyr.puskarininkai Kazlas, Pajaujis ir Šapkus. Tikslas: 10 val.3o min. išžygiuoti iš mažojo skynimo ir pasiekti Gaurių girininkiją. 2 val.3o min. nakties, staigiu puolimu apsupti sodybą ir sunakikinti istrebitelių dalinį. Pancerfaustais sugadinti artilerijos pabūklus ir atgabenti visus sunkvežimius su maistu ir mums reikalingomis gėrybėmis. Tam tikslui žygin vyksta šoferiai: Petkus, Kalvelis, Ruginis ir Valutis. Sunkvežimiuose esamas gerybes perkrauti į arklinius vežimus, kurie lauks prie pirmojo slapukų posto Pagiry. Tuo pasirūpinti įpareigoju Rinktinės štabo apsaugos viršininką leit.Daugėlą. Tuščius sunkvežimius palikti vieškelyje, pavertus juos nenaudingais. Leit.Girinį skiriu vadovauti kovos grupei, eventualaus pavojaus atvėju iš rytinio sektoriaus pusės. Susidūrus su daug stipresniu priešu, trauktis pietų link, kur reikalui esant, bus suteikta parama iš Gediminiečių stovyklos. Laikyti nuolatinį ryšį su pagrindiniais sargybų postais. Tad visiems tuoj ruoštis žygiui ir už pusvalandžio išsirikiuoti mažajame skynime. Aš baigiau.

Visi vyrai puolėsi ruoštis nakties uždaviniui. Pas vadą liko tik kovos dalinių vadovai, kuriems jis įteikė maršruto planus ir paspaudęs jiems rankas, palinkėjo sekmės.

Visiems išsiskirsčius, vadas telefonu davė įsakymą rytų sektoriaus stovyklos vadui, vieną sustiprintą kovos būrį tuojau atsiųsti į mažąjį skynimą. Gediminiečių stovyklos vadui įsakė sudaryti gerai ginkluotą kovos būrį, kuris turi apeiti Vaišvyliškio girininkiją ir iš rytų pusės, lygiai antrą valandą, prisiartinus atidaryti provokacinę ugnį, -įviliojant priešo dalinį į suklaidinimą ir kovoje trauktis į rytus, be to, sektoriaus žvalgamsslapukams įsakė išduoti po kalą, nes yra pavojus nuo istrebitelių šunų.

Atidavęs įsakymus, vadas vaikščiojo iš kampo į kampą, lyg stengdamasis prisiminti, ar dar nepamiršo kokio iš svarbesnių parėdymų. Telefono skambutis. Pagrindinis pietų postas pranešė, kad vienas kovos būrys praejo pro jį, stovyklos kryptimi.

(bus daugiau)

ŽINIOS

IŠARDOMOS KAPINĖS RUSŲ MARŠALUI PAGERBTI...

Sovietų maršalas Chernykov, kuris žuvo kovodamas rytų Prūsijoje, yra palaidotas Vilniuje. Jo vardu yra pavadinta viena aikštė Vilniuje ir pastatytas paminklas.

To paminklo pastatymui sovietai išardė Rasų kapines Vilniuje, ieškodami tinkamų akmenų. Simtai granito ir marmuro plytų buvo nuo kapų nuimta ir panaudota maršalo paminklui...

Pas rusus viskas galima...

● LAKE-SUCCES.- JTO tarpininkas Palestinoje grafas Bernadotte prašė D.Britaniją duoti transporto laivų ir lėktuvų 4-rių savaičių paliaubų laikotarpiui, kuris prasidėjo birželio 11 dieną. Laivai ir lėktuvai reikalingi karo stebėtojams, kurių grafas Bernadotte prašė po 21 karininką iš Amerikos, Prancūzijos ir Belgijos. Juos prižiūrėtų 5 Švedijos karininkai. P.Gromyko Saugumo Taryboje pareikalavo, kad būtų leista pasiųsti Sovietų karo stebėtojus į Palestiną. Saugumo Taryba Sovietų reikalavimą atmetė.

● SINGAPŪRAS.-Britų komisaras Pietų-rytų Azijoje P. Malcolm Macdonald, kalbėdamas per radiją pasakė, kad tarptautinis komunizmas, kuris yra sulaikytas Vakaruose dabar pasis uko į rytus. Komunistų agitatoriai Malajoje kursto sukilimus ir ragina imtis smurto plantacijoje, kasyklose ir fabrikuose.

● KARAČI.-Rusijai užmezgus diplomatinius santykius su Pakistanu, Sovietai nori įsteigti didelę ambasadą Pešavare. Afganistanas reikalauja 600 mylių Pakistano teritorijos.

● PRAHA.- Čekoslovakijos Prezidentas Dr.Edvard Benešas atsistatydino, nepasirašęs naujos konstitucijos. Laiške ministeriui pirmininkui jis nurodė, kad jis atsistatydina dėl silpnos sveikatos ir bendros politinės padėties problemų. Čekoslovakijos vyriausybė nutarė duoti buv. Prezidentui Benešui pensiją, lygią Prezidento algai, ir leisti jam gyventi Lany Pilyje. Dr.Benešas yra 64 metų amžiaus ir yra kartu su Tomu Masaryku-Čekoslovakijos Respublikos steigėjas.

● VAŠINGTONAS.- J.A.V-bių Senatas priėmė privalomos karo tarnybos įstatymo papildymą, pagal kurį į Amerikos kariuomenę galės būti priimta 25 tūkst. vyrų, anti komunistų pabėgėlių iš anapus gelž. uždangos.

● LONDONAS.- Gyvybės saugumo jūroje tarptautinė konferencija, kuri posėdžiavo Londone, priėmė konvenciją užtikrinti jūros laivams, jų iguloms ir keleiviams saugumą. Konvenciją pasirašė D.Britanija, Amerika ir kt. 25 valstybės. Rusija ir Jugoslavija nuo parašo susilaikė.

● PARYŽIUS.- Iš Prancūzijos uosto Port du Bouc netoli Marselio išplaukė laivas su ginklais ir 800 žydų savanorių į Palestiną.

● VAŠINGTONAS. D.Britanija pradėjo derybas su Amerika dėl d višalės sutarties ekonominei pagelbai sąlygų. Kiekviena 16 Europos valstybių turės pasirašyti tokią sutartį prieš liepos 3 dieną. Nepasirašius sutarties, pagelbą būtų sulaikyta.

● BOGOTA.- Į Kolumbijos sostinę atvyko 2 Scotland Yard's karininkai, kurie padės reorganizuoti Kolumbijos policiją ir pašalinti iš jos komunistus.

● ATENAI.- Graikų sukilėlių "gen"Markos priėjo išvados, kad tęsti kovą be pagelbos iš užsienio nėra galimybės. Komunistų partija daro pastangas "garbingai" taikai su Graikijos vyriausybe pasiekti.

● ATĖNAI.-Graikijos užs. reik.ministerija pranešė, kad Graikija sutinka su Bulgarijos pasiūlymu pradėti derybas normaliems diplomatiniams santykiams tarp abiejų valstybių užmegsti.

● VAŠINGTONAS.-Atstovų rūmai 287 balsais prieš 91 nutarė leisti emigruoti į JAV-bes dvejų metų laikotarpyje 200 tūkst. išvietintų asmenų iš DP stovyklų Vokietijoje, Austrijoje ir Italijoje. Taip pat nutarta įsileisti 2.000 čekų pabėgėlių.

● TOKIO-Min.pirm.Dr.Ašida pareiškė, kad Japonijos vyriausybė svarsto priemones pašalinti komunistus iš valdžios įstaigų. Iš 78 mil. gyventojų Japonijos priskaitoma 30 tūkst. komunistų.

● BUENOS AIRES.-Argentinos Ukio Tarybos pirm.Sen.Miranda pranešė, kad Argentina ir JAV-bės pasiekė principinį susitarimą del Argentinos Dalyvavimo Maršalio plane. Susitarta del kainų už maisto produktus, kuriuos Argentina parduos.

● LONDONAS.- D.Britanijos ir JAV-bių vyriausybės nutarė priimti Šešių valstybių projektą dėl Vakarų Vokietijos Vyriausybės ir tarptautines Ruhro kontrolės.

● BERLYNAS.- Sovietų vadovybė Berlyne atsisakė evakuoti "Radio Berlin" rūmus, kurie yra Berlyno Britų sektoriaus viduryje. Radio Berlin yra Sovietų propagandinis centras prieš Vakarų Sąjungininkus.

● ATENAI.-Birželio 10 dieną Graikijos karaliaus rūmuose buv. Rumunijos karalius Mykolas, 26 m.amžiaus, susituokė su Princese Anna Bourbon-Parma, 24 m.amžiaus. Vakare jie išvyko į karaliaus vasaros rezidenciją Tatoi, pradėti medaus mėnesį.

● KAIRAS.-Arabų Lyga notoje grafui Bernadotte kaltina žydus, kad jie laužo paliaubas Palestinoje, ypatingai išilgai Sirijos fronto. Šie veiksmai esą Sionistų agresijos tąsa. Arabų Lyga prašo Grafą atkreipti dėmesį į neišvengiamas pasekmes, del žydų prasižengimų.

● PARYŽIUS.- Prancūzijos vyriausybė oficialiai paprašė D.Britaniją ir Ameriką atideti neribotam laikui Karo gubernatorių ir Vokietijos politinių vadų posėdį, paskirtą šiai savaitei Frankfurte. Prancūzų Parlamentas svarsto 6-šių valstybių delegatų rekomendacijas Vokietijos klausimu ir socialistai siūlo dar kartą kreiptis į Sovietus.

● BERLYNAS.- Amerikos gen. gubernatorius gen.Clay pareiškė spaudos konferencijoje, kad Vokietijos Steigiamojo Seimo sudarytoji vyriausybė galės vadintis visos Vokietijos vyriausybe ir turėti atstovus iš Rytų zonos atstovų egzilėje.

"BRITANIJOS LIETUVIO" REMĖJŲ DOVANŲ PASKIRSTYMO REZULTATAI:

RADIJO APARATĄ laimėjo Nr. 1270, patikrinus šaknelę pasirodė laimingasis esąs p.J.Gavėnas, gyvenąs Castlemons Hostel, Kowle Hill, Reading, Berks.

.....

Sekančius fantus: prosus, knygas, šachmatus, šaškes, domino, rankinius prožektorius, cigaretes, skutimosi įrankius dėžutėse, prenumeratas ir kita

LAIMĖJO ŠIE Nr.NR:

18.	69.	87.	98.	217. 236.
258.	314.	372.	386.	401.
451.	527.	550.	552.	563.
713.	761.	835.	849.	859.
897.	900.	943.	950.	1022.
1060.	1162.	1220.	1275.	1319.
1341.	1428.	1432.	1478.	1486.
1613.	1715.	1759.	1830.	1855.
1935.	1978.	1980.	1995.	2012.
2064.	2095.	2100.	2111.	2139.
2202.	2258.	2264.	2296.	2407.
2415.	2423.	2440.	2535.	2592.
2680.	2703.	2780.	2810.	2814.
2836.	2843.	2904.	2910.	---

Visus Gerb.Remėjus, kurių Nr. yra laimėję, prašome prisiųsti bilieto šaknelę. Gavę Jūsų bil.šakneles, tuojau pasiųsime paštu Jums fantus.

Loterijos Komisija

● LAKE SUCCESS.- Saugumo Taryboje D.Britanijos delegatas sir Alexander Cadogan pasiūlė Sovietų Rusijai arba sutikti su atomine kontrole, kurią vykdytų virš vyriausybinė valdžia, arba matyti civilizacijos žlugimo pavojų. Britanijos atsovas pasiūle derybas tarptautinei kontrolei, ir, jei būtų reikalo, derėtis antrus du metu.

● BUKAREŠTAS.- Rumunija nacionalizavo beveik visą pramonę, visus geležinkelius telefonų ir radio sistemą, kasyklas, naftos ir kitus gamtos šaltinius. Tarp nacionalizuotų įmonių yra Britų ir Amerikos žibalo bendrovės ir du Britų fabrikai.

"Brit.Liet"Nr.22. buvo paskelbta sportininkų atstovų registracija būsimam suvažiavimui, kurio metu buvo norėta sukurt Anglijos lietuvių sporto organizaciją, kuri galėtų koordinuoti mūsų sportinį gyvenimą. Deja, tai liko balsas tyruose, ir suvažiavimas neįvyks. Į bandymą išjudinti sportininkus neatsiliepė net ir VFASK įgaliotinis Anglijai, kurio pareiga, atrodo, ir turėtų būti rėmimas šitokių pastangų.

V.Steponavičius.

MŪSŲ AKCIJA..

Paskutinių kelių savaičių laikotarpyje Londono burmistrui globojant buvo JT vykdoma rinkliava Europos vaikams. Tam tikslui surinkta nemaža suma pinigų. Rinkliavoje Tačiau DP vaikai (Vokietijoje, Austrijoje ir kitur) nebuvo specialiai minimi, ir žinant, kokių valstybių atstovai dažnai sėdi JT komitetuose, yra didelės abejonės, ar DP vaikai turės kokios naudos iš tos rinkliavos.

Tam reikalui aptarti praėjusį ketvirtadienį įvairių tautybių atstovai turėjo pasitarimą Londone. Iš lietuvių pusės pasitarime dalyvavo D.B.Lietuvių S-gos vicepirm. M.Bajorinas. Buvo nutarta kreiptis į Londono burmistrą, kad jis perduodamas rikliavos pinigus JT komitetui paskirtų dalį tų pinigų DP vaikams, kurie daugiausia tokios pašalpos yra reikalingi. Kunigaikštytė ATHOLL žadėjo tą demaršą paremti. Taip pat nutarta kreiptis ir į atitinkamas britų organizacijas prašant jų paramos šiame reikale..

Saldi svajonė...
Va, kad taip Amerikos vėliavon įsodinus savąjį herbą..Žudimo įrankius...piautuvą ir plaktuką..

BRANGI, KAD IR TRUMPUTĖ VALANDĖLĖ

Visoje eilėje vietovių Anglijoje, taip kaip ir viaur, kur yra kiek lietuvių, su susikaupimu ir rimtimi buvo minimas pirmas didysis lietuvių tremimas į Sibirą.

Ryžto dvasia atgimėm naujam kovos barui už Tėvynės laisvę ir mintimis skridome pas kovojančią, didvyrišką mūsų tautą...

.....

Naktis savo tamsiai melsva skraiste jau gaubia miestą, miesto pakraštį ir gražiai žaliuojančius laukus. Vienam, kitam gal darbininko lange, pro užuolaidas žibėjusi šviesa užgęsta ir ten pavargusios akys susideda jau poilsiui.

Staiga danguje, greta vakarinės žvaigždės, išriškina savo veidą sidabrinis mėnulis mesdamas šviesą ant palangėj žaliuojančio didelio medžio. Man, šis medis savo išaugimu primena tėviškės sodybos klevą, ir mano mintis neša tada ten.

Ir dabar, dar ankstyvą vakarą, žiūriu į šį medį, mintimis kaž ko jame ieškau, bet negaliu surast. Ak, rodos, jau užtenka klajot po svetimas žemes. Kad nors vieną akimirksnį galėčiau pabūti savo gimtoj šaly...

Kaip greit, jau tėvynėje esu. Kaž kokia jėga, gal ilgesys, mane čia atnešė. Stoviu prie Aušros Vartų Marijos, kur ir lietuvis ir karajimas ir kiekvienas praeidamas pagarbiai nusiima kepurę. Dabar, šis paveikslas uždengtas, bet atsiklaupiau. Ir, rodos, matau Stebuklingą Mariją, lygiai taip pat maloniai žvelgiančią į mane, kaip kitados, Sventošios Aukos metu. Kalbu jai savo atneštą meilę, pavergtųjų kančias ir mūsų ilgesį. Kalbu be žodžių, bet jaučiu, kad Marija supranta mane. Sieloje darosi taip gera, gera... Giliai Jai nusilenkusį, einu prie Gedimino pilies. Čia man prisimena žiloji mūsų senovė. Ji garbinga! Jausmais ant vienišos pilies išlieju daug pagarbos ir dėkingumo visiems Didžiadvasiams praeities Valdovams. Visiems pasiaukojusiems Tėvynei, beeinant jai vargų keliais. Darosi džiugu ir liūdna. Kada gi vėl plevėsuos čia mūs trispalvė.!..

Dabar, praeidama vieną kitą griuvėsiais sučežėjusį miestą, javų laukus ir žalius dirvonus, prisiartinau prie savo tėviškėlės. Žiūriu, sudegintas kluonas, kiti visi trobėsiai stovi. Einu keleliu lėtais, nedrąsiais žingsniais gimtojo namo link. Šunelis, nei tas neloja. O gal jis nejaučia mano dvasios. Kažin ar rasiu ką iš savų. Jeigu rasiu tai tik motutę. Tyliai praveriu gonkų duris. Praeinu valgomąjį ir tyliai, tyliai ant pirštų galų įeinu į mamos miegamąjį. Mėnulis savo sidabrinės šviesoc pluoštu apšviečia pagalvį. Matau, mamytė s galva daugiau pabalusi. Jos kakta daugiau rūpesčių išvagota. Pagailo man mamytės, bet vienu apsilankymo akimirksniu nieko jai negaliu daugiau gero padaryti. Paglostau lyg sidabru nubertą galvą. Ir pasakau jai kelis žodžius, kurie motutei, šiandie, brangesni už gražiausias kalbas:

-Motutė, lauk sveika, aš sugrįšiu!...

Priglaudžiu lūpas prie jos kaktos ir vėl tyliai, kad nepažadinčiau, brangiausios, išeinu iš gimtojo namo. Kiekvienas, kaip kitados šiuo laiku, pilnas alyvų ir konvalijų kvapo. Įeinu į daržėlį, nuskinu garbinuotų žalių rūtų šakutę -grįždama į tremtį parnešiu lauktuvių mūsų sesutėms. Iš palangės nulaužiu diemedžio šakutę ir einu keleliu į tėvelio vyšnių sodą, prie brolio ten pasodinto ąžuolėlio. Surandu patį gražiausį lapą. Nuskinu. Jį nešiu tremties broliams.

Taip ramu, nei mažiausio vėjelio. Bet širdį baisiai gelia ir, rodos, neturiu jė gų pavilkti kojas. Einu tuo pačiu keliu pro tėviškės palangę. Šituo keliu 1941 metų, birželio 14 dienos ankstų rytmetį, ginkluoti rusai išvežė mano seną tėvą, į Rusijos gilumą. Ir jau jis ten mirė ...Ak, ir kelios gailios ašaros nubyra ant diemedžio šakelės.

Einu laukais į mišką, į tankumyną, kur dar maži būdami, žaizdami, mėgome slėptis. Bene rasiu ten, dabar savo brolį, partizaną, Einu. Miškas. Tankumynas ir viduryje tankumyno aukštas storas medis. Kada esu visai netoli, tamsus siluetas užslenka už medžio. Kodel jis slepiasi. Juk man einant nei viena šakelė po kojomis netrekšteli. Bet pagalvoju, partizanas savo įtemptais nervais gal jautresnis. Kada visai priartėju, darosi man aišku, kad tikrai tai mūsų Pranas. Pašnibždomis, kad neišgąsdinčiau jo ir kad kartais kas neišgirstų miške, prašnekau:

-Sveikas Pranai! Nebijok, tai aš Tavo sesuo Nastutė.

Tardama savo vardą esu visai arti. Jis lengvai gali mane pažinti. Matau, pabalusiu Prano veidu slankioja išvargimas, o jo kiek įkritusios akys nori miego.

-Nastute, tai tu,!.

-Pranai, taip, atnešiau savam kraštui, saviesiems ir jums mieli miškų broliai, tremtinių meilės ir ilgesį.

-Ačiū, Nastute, labai. Ką tu čia rankose laikai.

-Čia nešu sesutėms, čia tremties broliams, o šitą diemedžio šakutę noriu užsėt ant tėvo kapo.

-Juk jis Rusijoje. Ar tu ten nuneši. Ar surasi.

-Pargrįžusi į tremtį prašysiu baltą balandėlį. Gal jis nuneš, gal jis suras. Ir uždės tada šakutę ir įpintą meilės ilgesį į ją, ant apleisto mano tėvo kapo.

Matau, kaip Prano žvilgsnis į tolį, sustoja viename taške. Susijaudina ir pradeda išgyventi skausmą.

-Pranai, koki tu žodį duosi nusnešti Tėvynės liūdintiems tremtiniams.

-Nastute, padėkoti jiems už meilę ir ilgesį mūsų. Tegu jie aukojasi, vieningai visi dirba atgimimo darbą, visi, kaip vienos šalies vaikai. Jūsų vieningumas, darbas ir meilė, pasiekusi mus, atgimdo nusižpstančias mūs' jėgas. Bendram vieningume, mes pajaučiame prisikėlimo galią.

-Ačiū, Pranai, už gražias mintis. Viską pargrįžusi papasakosiu saviesiems.

-Liki sveikas, brangus Pranai

Ir skubu, ir lekiu atgal į tremtį, nes jau baigiasi mano apsilankymo laikas. Danguje šviečia mėnulis ir šalia jo, poetų apdainuotas baltas debesėlis tai Tėvynės nakties šviesi ateitis.

Jau esu čia su žaliomis tėviškės lauktuvėmis. Jums mielos sesutė s ir brangūs broliai. Jūs džiaugiatės.

Dabar ieškosiu balto balandėlio...

Sekančio vakaro geroj prieblandoj, užeina Pranas į namus ir pasakoja mamai, kad matė mane, kad kalbėjau jam tremtinių ilgesį ir meilą. Mamytė pasakojo apie girdėtus kelis žodžius...

-Pranai, ar tai ne sapnas buvo.

-Mamyte, tai yra brangiau negu sapnas...Tai tremties brolių meilės pasaka. Tai jų ilgesio tikrovė .

Man amžinai paliks maloni, ši brangi, trumputė valandėlė...

LIETUVAITĖ.

Skelbimai

AUKŠTOS KLASĖS LONDONO ir Kontinento siuvėjai turi didelį pasirinkimą geriausios kokybės medžiagų.

RŪBAI PASIUVAMI PAGAL pageidaujamą stilių!

Pristatymas užtikrintas 4-6 savaičių laikotarpyje.

MAURICE,
9, Burton St.,
Nottingham. (telef. Nottingham 40832.)
arba:
12, Newland, Lincoln.
(telef. Lincoln 10949)

STANIŠAUSKAS, sausio mėn. pradžioje atvykęs Anglijon iš Austrijos, -atsiliepki "Britanijos Lietuvio" redakcijon.

Ant. Grinevičius atsiliepk. Sil. Žudys, Grenlaw Hostel, Greenlaw-Berwickshire. Scotland.

PRANEŠU "Mūsų Kelio" skaitytojams ir knygos mėgėjams, jog esu persikėlęs į naują vietovę ir todėl visais šiais reikalais prašau rašyti adresu-J. Palšis, Union Mill Hostel, Valey Rd. Pudsey, Leeds

Mergaitės! Du jauni vyrukai-24 ir 22 m. pageidauja susirašinėti su lietuvaitėmis. Rašykit S.D. arba K.K. Trelinke Hostel, Nr. Truro, Cornwall.

Produced for the Lithuanian Association in Great Britain by Wardland Limited, London, S.E. 15.